

Sankt Petěrburg

FRANCOUZSKÉ OKNO NA STUDENÉM SEVERU

Rodáci mají leckdy sklon své rodné město přechvalovat. Tentokrát je ale možné té krátké větě uvěřit. Muž, který ji pronesl, je vážená autorita. Alexandr Sergejevič Puškin o Petrohradu prohlásil, že byl vystaven jako okno do Evropy.

Petrodvorec, letní rezidence carské rodiny po vzoru francouzských zahrad.

Romantický básník nepřeháněl, netřeba jeho slova očišťovat od „poetické licence“. Snad by bylo na místě jedno drobné zpřesnění. Petrohrad je francouzské okno do Evropy. Inspirace francouzským stylem v architektuře, projektování zahrad i urbanistickém navrhování městských bulvárů je velmi silná.

Sluší se ale poznamenat, že ve Francii je o poznání tepleji. Však také Petrohrad leží na šedesáté rovnoběžce severní šířky, podobně jako třeba přístav Anchorage na Aljašce.

Nebuduješ? Nemáš jméno

*Mám rád tě, Petra dílo hrdé,
mám rád tvůj strohý, strojný řád,
nábřeží tvých žulů tvrdé,
vladařské Něvy majestát.*

*(Alexandr Sergejevič Puškin:
Měděný jezdec)*

Opravdu, není to žádný Leningrad, Lenino město. Puškin to ve své povídce Mědě-

ný jezdec popisuje přesně. Je to město svého zakladatele a budovatele, cara Petra I. zvaného Velikého.

S pojmenováním to Sankt Petěrburg (tak zní jeho současný oficiální název) neměl nikdy jednoduché. Bezprostředně po založení dostal jméno Sankt Pieter Burk, které se ale dlouho neudrželo a vystřídal ho poprvé Sankt Petěrburg. Tento název platil dvě staletí, až do první světové války. Pak se ale caru Mikuláši II. začalo pozdávát příliš německé, a tak se město přejmenovalo na Petrohrad.

Jenže už brzy přichází Velká říjnová socialistická revoluce, která vynáší na výsluní Vladimíra Iljiče Lenina. Když v roce 1924 umírá, prosadí si místní komunisté, aby jméno bylo zasvěceno Leninovi, který ho sice nikdy nebudoval, ale postaral se v něm o dějinný převrat. A tak se z Petrohradu stává Leningrad.

Na návrat k původnímu pojmenování si město muselo počkat až do svobodnějšího roku 1991, kdy si obyvatelé v referendu odhlasovali, že chtějí žít v Sankt Petěrburgu.

Krása v nehostinných bažinách

*Zde příroda nám velí stát,
v Evropu okno prorubát.
Zde konečně nám dáno moře.
Sem po nové jim pláni vod
vlajky všech zemí o závod
se sjedou po prostoroře.*

Budovatelský záměr v básnickém šestiverší? Ale proč ne, ono se vůbec vyplatí vzít si do Petěrburgu do kapsy netradičního průvodce. Puškinův Měděný jezdec dodnes v sobě obsahuje upozornění na vše, co stojí v Petěrburgu za pozornost.

Petr I. opravdu, tak jak se píše v šestiverší, vybudoval město kvůli přístupu k moři. Rusko bylo sice na konci sedmnáctého století velké a mocné, jenže mu chyběl přístup k námořní dopravě. Černé moře kontrolovala Osmanská říše, Balt hlídali Švédové. A car moře potřeboval...

Když nebyl nikde volný přístup, muselo si ho Rusko vybojovat, a to válkou proti ➔